

Реализација пројекта Етнологско-антрополошког друштва Србије у 2016. години

Током 2016. године, у трајању од четири месеца, посредством Етнологско- антрополошког друштва Србије, реализован је пројекат „Презентација грађанског и традиционалног културног наслеђа удружења Срба у Бечу и питање њихове интеграције“, који је суфинансирала Управа за сарадњу са дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова. Истраживачки тим поменутог пројекта чинили су: проф. др Драгана Антонијевић, доц. др Ана Банић, доц. др Љубица Милосављевић и Милош Рашић, МА. Циљеви пројекта су остварени делимично, са намером и жељом да се са његовом реализацијом настави и у наредном периоду.

Констатујући, према резултатима претходних истраживања, да међу Србима у Бечу постоје два типа презентације српског културног и етничког наслеђа – презентација српске грађанске културе и презентација фолклорног наслеђа, циљ нам је био да установимо на који начин се оне изводе и да ли постоји и каква врста сарадње међу њима. Такође, жеља нам је била да подстакнемо заједничке акције, кроз процесе интеграције у институционални систем земље домаћина, с циљем да се постигне већа видљивост и адекватна присутност у јавном, културном и политичком животу Аустрије, као и да се, на тај начин, помогне одрживост културно-етничког идентитета Срба у Бечу и оснажи њихова сарадња са матицом.

Пројекат смо реализовали кроз иницијална теренска истраживања и анализу интернет презентација српских удружења из Беча. Првенствено су обављени опсежни разговори с мигрантима на раду у Бечу који имају боравиште у Кучеву и Мајданпеку, као и с пензионисаним радним мигрантима који су се вратили у Србију. Разговори су, највише, вођени с мигрантима старијих генерација, при чему су наглашена њихова сећања на рад бивших југословенских клубова, у којима су били активни или су их често посећивали. Разговори су вођени о: њиховом виђењу степена интеграције у аустријско друштво; информисаности о културно-уметничкој понуди исељеничких организација у Бечу и обиму њихове посете тим манифестацијама; као и њиховом виђењу потребе да се повежу и учине видљивијим различите организације наших исељеника у Аустрији и њихови програми намењени како српским исељеницима, тако и широј аустријској јавности. Због слабог познавања немачког језика, старије генерације нису добро упознате са културним садржајима на немачком језику, али се истиче активност млађих генерација, које су, често, билингвалне и радо се укључују у рад и активности српских клубова у Аустрији.

Другу етапу пројекта чинило је теренско истраживање у Бечу, где су вођени разговори с члановима управа, организаторима и члановима-активистима културно-уметничких друштава „Мокрањац“ и „Бамби“. Разговори су се тicali њихових културно-уметничких активности и програма, повезаности с другим сличним организацијама у Аустрији и Србији, као и њихове видљивости и степена учешћа у њима код исељеника из Србије. Истакнута је велика популарност клубова међу млађом генерацијом наших исељеника, али и међу припадницима других националности које живе у Бечу, а учествују у пробама и наступима поменутих фолклорних ансамбала.

С друге стране, вођени су прелиминарни разговори с активистима Српског културног форума из Беча, који настоји да нашим исељеницима пружи другачије културне садржаје од оних које пружају културно-фолклорна удружења, доводећи из Србије позоришне уметнике, музичаре и књижевнике. Истакнута је и њихова повезаност са организацијом српских студената у Бечу (ОССИ), с којом, повремено, реализују заједничке програме учења српског језика и упознавања са историјом вишевековног присуства Срба у Бечу и њиховим значајем за културно и политичко повезивање Србије и Аустрије.

Вођени су и разговори с представницима организације српских студената у Бечу (ОССИ) о њиховим активностима у вези с презентацијом српског културног наслеђа, као и учешћу на манифестацијама и у програмима које организују друге културно-уметничке и просветне организације Срба у Аустрији. Уочена је њихова велика активност и чврста међусобна повезаност.

У последњој, али веома значајној групи интервјуа за ово истраживање, водили смо разговоре с појединцима, српским исељеницима у Бечу који се активно ангажују у промоцији српске културе, у едукативним програмима, у медијима, као и у организацији и повезивању различитих удружења Срба у Аустрији: с госпођом Горданом Илић Марковић, професорком славистике на Универзитету у Бечу; господином Љубомиром Братићем, политичким филозофом и активистом у Бечу; господином Борком Иванковићем, писцем и германистом; господином Зораном Алексићем, бившим председником Савеза српских организација у Аустрији; и, на крају, с популарним бечким репером Кид Пексом (Kid Rex). Садржаји тих разговора односили су се на врсту и обим презентације културног наслеђа и културног идентитета српских и југословенских исељеника у дијаспори.

Из свих разговора вођених у Бечу, у први план је избила неопходност формирања Српског културног центра у Бечу, који би координисао рад различитих организација, пружао им подршку и промовисао

српску културу у Аустрији. Према речима наших саговорника, осетно је непостојање таквог центра који би, подржан из матице, пружао помоћ и подршку напорима исељеничких организација да буду видљивије и боље презентоване у аустријској јавности.

Део пројектних активности спроведен је и у Србији, а опсервиране су и интернет презентације српских културно-уметничких клубова и удружења, чија дискурзивна анализа треба да представља даљи корак у раду на пројекту. Издвојени су и медији који се баве животом наших исељеника у Аустрији, продукујући програме на српском језику о животу миграната, али и дешавањима у земљи матици. У наредном пројектном циклусу, биће остварени контакти с представницима медија и анализиране медијске презентације.

Током реализације пројектних активности, сарадњу смо остварили и са Аустријским културним форумом. У Амбасади Аустрије, имали смо састанак с Јеленом Глишић и Јоханесом Иршиком, председником Аустријског културног форума. Представили смо им пројекат и циљеве његове реализације, а од господина Иршика смо добили контакте и савете за даља институционална повезивања у Аустрији. Уједно, начелно смо договорили да Аустријски културни форум подржи наредни пројекат, тако што ће обезбедити научницима из Аустрије да студентима у Београду одрже предавања која су у вези с нашом истраживачком темом.

На крају, пројектни тим се срдечно захваљује Управи за сарадњу с дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова на томе што је одобрила реализацију пројектних активности Етнолошко-антрополошког друштва, као и превозној агенцији „Фудекс“, која је несебично обезбедила бесплатне повратне карте на релацији Београд-Беч истраживачком тиму који је спровео теренска истраживања у Бечу.

Драгана Антонијевић и Милош Рашић